

СИМЕОН НИКОДИНОВСКИ,
ПОРАНЕШЕН СУДИЈА ВО
АПЕЛАЦИОНИОТ СУД И
ПОРАНЕШЕН ЧЛЕН НА РСС

СУДИ ПОВИ ЗА СВ

ЈА НЕ МОЖЕ ДА БИДЕ КАН НА ОДГОВОРНОСТ ОЈА ОДЛУКА

Господине Никодиновски, неодамна ја завршивте Вашата професионална судска кариера. Четири децении, низ различни судски инстанции, успеавте да бидете судија во вистинска смисла на зборот. Почнавте како приправник, а завршивте како член на Републичкиот судски совет. Велат дека успешен судија се станува тогаш кога еволутивно се поминуваат сите фази низ ходниците на правдата. Предност или хендикеп?

НИКОДИНОВСКИ: За мене тоа не е хендикеп, туку правилен процес на една професионална кариера, на едно вистинско и квалитетно работење. Ако гледаме реално и објективно, еволутивното напредување во работата е гарант за постручно извршување на функцијата. Не велам дека некој, доколку прескокнал некоја фаза, некоја етапа од патот по кој се оди, не е квалификуван да ја врши таа функција, но сметам дека тоа се индивидуални случаи, кои не секогаш даваат позитивни резултати. Стојам на ставот дека постручни и поквалитетни се оние кадри, кои постепено низ својот живот доаѓаат до знаење и до стручност, а не преку ноќ како што некој замислува дека може. Задоволен и горд сум што на таков етапен начин ја поминав мојата кариера.

За многумина важите за ненаметлив, скромен, дека не лобирате настрана, преку други луѓе, за да дојдете на некои позиции, на одредени функции. Дали тоа е клучот на успехот? Обично денес критериумите за вреднување на личноста се изместени од своето лежиште...

НИКОДИНОВСКИ: Јас го одбрав тој пат на мојата стручна кариера. Би го кажал следново. Мајка ми била чистачка, денес популарно велат хигиеничарка, татко ми бил курир-домаќин во Архивот на Македонија. Ме научиле на скромен живот, бидејќи и самите немале такви "врски" за да можат да влијаат јас да влезам во судството и да напредувам преку некои други луѓе. Сè што сум постигнал во мојата кариера е со самодокажување и со сопствен труд. Не ги делаам луѓето на добри и на лоши, туку на строго професионални и непрофесионални. За да може човек да биде судија потребно е многу труд и љубов кон работата. Кога се вратив од отслужување на воениот рок, во 1968 година конкурирав во "Бетон", во "Раде Кончар", во "Гранит" и во Општинскиот суд во Скопје. Од "Бетон" и од "Гранит" добив известување дека сум примен и за да ме убедат дека треба да работам таму ми понудија петособен стан во близина на "Бит-пазар", а јас живеам во стан од 21 метар квадратен со моето петчлено семејство. Но, се решив да одам во Судот, бидејќи мојата логика во тоа време беше, ако на докторот му е судено да работи во болница или во амбуланта, на правникот местото му е да работи во суд. Не жалам за таа моја одлука. Не бев поведен од некои материјални побуди, бидејќи се знае дека во судството нема големи пари.

Симеон Никодиновски е роден во Скопје, во 1942 година. Тука завршува основно и средно образование. Во 1967 година дипломира на Правниот факултет. Првото работно искуство го стекнува по отслужувањето на воениот рок, како правник - приправник во тогашниот Општински суд во Скопје. Во 1972 година е избран за судија во Општинскиот суд Скопје 1, каде останува девет години. Ги минува речиси сите одделенија - работи како кривичен судија, граѓански и извршен судија. Во 1981 година е избран за судија во Републичкиот суд за прекршоци, каде останува до 1985 година, кога е избран за претседател на Општинскиот суд за прекршоци Скопје. Десеттина години подоцна, поточно во 1996 година е избран за судија во Апелациониот суд во Скопје. Интересно е да се напомене дека во 1994 година е избран за член на Државната изборна комисија. Последната негова функција е член на Републичкиот судски совет, за што е избран во 2004 година по предлог на претседателот на Република Македонија, Бранко Црвенковски. Таму го дочекува и денот на пензионирањето - 31 декември 2006 година. Во текот на изминатите 39 години професионална судска кариера зад Никодиновски стојат големи дела од областа на судството. Остана доследен на своите залагања да се суди чесно, правдољубиво, со висок степен на морал и етика во донесувањето на своите одлуки. Колегите од судската и од адвокатската фела го истакнуваат како пример како треба да се движи еволутивниот и професионалниот пат на еден правник, како да се остане имун на разноразни влијанија и притисоци. Никодиновски е одличен пример за "новопечените" македонски судии и правници, кои се обидуваат својот професионален пат да го изодат на полесен, поедноставен и побрз начин. А, како што вели тој - не се станува вистински судија преку ноќ.

Разговорот го водеше:
Мишко ТАЛЕСКИ

чуваа девијациите, како гледавте на сè почестите политички влијанија врз судските инстанции?

НИКОДИНОВСКИ: Мое основно мото е љубовта кон професијата. Работевме со душа и срце. Не велам дека и во тоа време немало интереси, но биле занемарливи во споредба со денешните состојби. Ми пречат формулациите дека целото судство е корумпирано. Не се согласувам со тоа. За жал, многу малку реагира судството на таквите процеси. Не можат сите да

Во случајот "Бачило" има класични девијации. Многу работи, кои се нелогични: во основата на тужбеното барање; во проценката на штетата. Не може од селски ветеринар да се бара потврда или записник за проценка на штета. Тој пропуст во текот на таа постапка доведе до прераснување на ова дело во класичен криминален акт во државата. Очигледно е дека налогодавци на целиот случај се луѓе на положба. Мојам да кажам дека судиите требало да бидат многу попрепазливи. Тие требало да им се спротивстават на налогодавците во случајот, а не да потклекнат под нивните влијанија. Ова не може да помине во една нормална држава.

Да ми се јавел политичар, со наредувачки тон од типот "еј, внимавај што правиш, тоа е мој човек", веднаш би му ја затворил слушалката. Им препорачувам на денешните судии да не влегуваат во такви игри. Постои едно мото во мојот живот: "Како другите ќе се однесуваат кон Вас, не зависи од нив, туку од Вас самите".

бидат ставени на едно исто рамниште. Секоја индивидуа сноси индивидуална, а не колективна одговорност. Има една стара народна поговорка која вели: "кој што си дробел, тоа нека срка". Ако некој се огрешил морално и криминално со име и презиме, тогаш нека одговара. Со име и презиме и избран како судија, со име и презиме ќе ја сноси одговорноста за своето нечесно работење. Но, да се става целата фела во еден ист кош е навистина недозволиво. Оние кои сакале својата професија да ја искористат и да ја злоупотребат за материјално-финансиско збогатување, веднаш да се тргнат настрана. И ние можеме да помогнеме во тоа, да се прочистат редовите, па да речеме дека губрето од судството конечно е надвор.

Во август 1994 година сте избран за член на тогашната Државна изборна комисија, позиција која по малку е неблагодарна, која трпи различни критики, пред сè, од политичките партии. За ДИК не се врзуваат убави впечатоци, таа секогаш била врзана за власта и сл. Кај Вас тоа не предизвика некоја пресвртница во кариерата ниту, пак, се одрази на понатамошното работење...

Секојдневно бевте во судовите, комунициравте, контактиравте, работевте со Вашите колеги. Велат дека самите судии меѓу себе знаат кои се т.н. црни овци во нивната фела, дека тие најдобро можат да ги посочат со прст и да ги отстранат. Но, тие факти се премолчуваат. Каде лежи проблемот? Нема доволно храброст да се стори тоа, во прашање е колегијалноста или нешто сосема друго?

НИКОДИНОВСКИ: Никогаш мојата професија не сум ја врзувал со таа споредна функција која ми ја давале. Тоа било во служба на државата, во служба на народот. И судиите имале и имаат симпатија кон некоја политичка опција, но не треба да биде таква за таа да е пресудна за вршењето на функцијата. Бев непристрасен и не сум бил врзан за ниту една политичка партија. Еве еден дамнешен пример. Кога ме избраа за судија на 1 мај 1972 година, јас не бев член на Комунистичката партија на Македонија. Бев еден од ретките судии, кои не биле приврзаници на власта. Ова слободно можете да го проверите било каде. Кога се воведо повеќепартискиот систем и кога со закон беше забрането да се биде член на некоја партија, не ми паѓало на памет да го сторам тоа. За мене партија биле државата и народот. Сум сметал дека не е неопходно човек партиски да биде ангажиран за да даде свој придонес за државата. Денес критериумите се сосема други и тие не се вредносни.

НИКОДИНОВСКИ: Не би рекол дека недостасува храброст да се стори тоа, повеќе би кажал дека во прашање е колегијалноста. Но, би рекол дека треба, доколку е во прашање и најдобар пријател или колега, тој да се посочи. Треба да се има предвид фактот дека криминалитетот меѓу судиите е тешко докажлив. Она што јавно испливало на површината, има органи на прогонот и тие предметите се во процес. Меѓутоа, сè друго е заткулисно. Доколку некој колега треба да се пријави дека работи незаконски и коруптивно, сепак за тоа треба да се има издржан доказ. За жал, нашиот менталитет е таков што ќе придонесе оној кој го пријавил судијата дека примил мито, да излезе поголема црна овца од него. Што понатаму? Прво, треба многу да се внимава при изборот на судиите, нивниот профил и стручност. Не треба да се прескокнуваат еволутивните фази во судството. Затоа денес доаѓаме до такви ситуации. Низ фазите од етапното работење ќе се изврши филтрирање на судиите, па ќе останат само оние кои се стручни и професионални, а ќе отпаднат неквалификуваните.

На професионалците им пречат сегашните состојби во македонското судство, особено денес, кога со т.н. реформи третата власт во државата речиси тоне. Граѓанството не верува во судиите, има сè повеќе негативни критики на сметка на судската област. Не е ретко и чесните судии да бидат ставени во ист кош со оние кои го сквернават судството. Се бунтуваат ли кога таму се слу-

ЗА НЕГАТИВНИТЕ КОМЕНТАРИ ОД БРИСЕЛ

Она што во западните земји се применува во судската област можеби е подобро од она што ние го спроведуваме, но не е и најдобро. Тие го испуштаат од вид претходниот македонски систем. Западот гради демократски систем 250 години, а ние само 15 години. И повторно нивниот систем не е идеален, има многу слабости. Не можеме ние за 15 или за 20 години да го поминеме она што тие го поминале за два века. Затоа сум револтиран од нивните критики на наша сметка. Но, не е виновен само претходниот социјалистички систем на управување. Да погледнеме во какви услови работиме, со кои тешкотии се соочуваме. Западните земји ги немаат тие тешкотии. Затоа им се лутам. Најлесно е некој да дава совет. Ја разбираам идејата да ни помогнат, но со таквите притисоци кои ги вршат можат само да ни одмогнат. Ако западното судство е толку професионално, зошто сега ни ги враќа предметите од Хаг. Зошто не ги завршија ако се толку ефикасни, стручни и професионални? Ме лутат и изјавите од типот - "Ќе ви ги дадеме предметите, ама не знаеме кога". Си играваат со нас. Треба да се потенцира дека токму хашките претставници ја направија постапката за четирите случаи неефикасна. А, ние сме виновни. Нон сенс. Доколку нам ни ги оставеа тие предмети, тие досега ќе беа процесуирани.

**СОСТАВ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД
ВО СКОПЈЕ ВО 1996 ГОДИНА**

**ПОЛОЖУВАЊЕ ЗАКЛЕТВА ПРЕД
РЕПУБЛИЧКОТО СОБРАНИЕ ЗА ИЗБОР НА
СУДИЈА ВО 1981 ГОДИНА**

Кај судиите има сè поголем број нерешени предмети. Архивите се полнат. Судството е инертно и трпи големи критики, како од домашната, така и од меѓународната јавност. Дипломатите во Брисел во македонските судови гледаат непрофесионални институции, кои се неподготвени да одговараат на современите предизвици...

НИКОДИНОВСКИ: Да бидам јасен. Наталожувањето голем број судски предмети не е од интересни и криминални побуди меѓу судиите, па затоа да ги одолговлекуваат рочиштата. Живееме во време кое е многу турбулентно, секој секогаш за нешто тужи. Да почнеме од првите политички личности во државата, па надолу до обичниот граѓанин. Постојано луѓето меѓусебно се закануваат со зборовите: "ќе те тужам". Порано не беше така. Денес за секој јавно проговорен збор, доколку имал и најмала индиција за клевета, се тужи. Гледаме што се случува. Тоа е најизразито во односите меѓу власта и опозицијата. Понатаму, се создаде клима да се зголеми нивото на криминалитетот. Имаме ослабена економска моќ на државата. И чесните луѓе денес почнаа да крадат и да се впуштат во девијантни дејства, бидејќи немаат услови за живот. И тоа придонесува за зголемување на предметите во судовите. Странките сè почесто на валкан начин ги одложуваат рочиштата, ги искористуваат законските дупки и празнини и го развлекуваат

Доколку некој колега треба да се пријави дека работи незаконски и коруптивно, сепак за тоа треба да се има издржан доказ. За жал, нашиот менталитет е таков што ќе придонесе оној кој го пријавил судијата дека примил мито, да излезе поголема црна овца од него.

судењето во недоглед. На адвокатите им оди во прилог долготото судење затоа што заработуваат повеќе, па оттука и тоа придонесува за доведување на судството во непријатна положба. Прашање е сега како судот треба да се постави во една таква очигледна ситуација? Тој не може да му противречи на одложувањето на судските процеси, иако е свесен дека тоа се злоупотребува. Но, уште еднаш ќе потенцирам, се искористуваат законските "шуплини" во системот.

Огромен процент граѓани не веруваат во судските институции. Тие сметаат дека судиите се само продолжена рака на политичките елити кои се во власта, дека се извршители на одредени нарачани процеси и сл. Постои мислење дека за да не ја изгубат позицијата судиите мора да бидат подложни на притисоци. Како да се промени цел овој систем?

НИКОДИНОВСКИ: Сè ова не е во таков голем обем како што се прикажува во јавноста. Во моето практикување на судската функција имало случаи да ми се јават и личности на позиции, но и обични граѓани. Денес тоа е нормална работа. Ако некој се огрешил за едно дело, законот вели дека, на пример, се добива затворска казна од една до три години. И сега влијателен човек се јавува кај одреден судија да издејствува нешто во врска со тој предмет. Судијата има можност да се движи во законските рамки од една до три години. На негова совест лежи дали ќе ја одреди минималната или максималната казна. Тука т.н. врски го прават своето и судиите се одлучуваат за минималната или за близу до минималната казна. Тоа не е грев, тоа не е незаконско работење. Таа ургенција ја прифаќам,

но не кршејќи го законот при тоа. Сè друго е неоправдливо. Доколку ми се јави политичар, со одреден наредувачки тон од типот "еј, внимавај што правиш, тоа е мој човек", веднаш би му ја затворил слушалката. Им препорачувам на денешните судии да не влегуваат во такви игри. Постои едно мото во мојот живот - "Како другите ќе се однесуваат кон Вас, не зависи од нив, туку од Вас самите".

 На предлог на претседателот Бранко Црвенковски станавте член на Републичкиот судски совет во претпоследниот состав, кога со него раководеше Ленче Софрониевска. Тоа е врвот во Вашата професионална судска кариера. Задоволни ли сте од вршењето на оваа функција или останала некои недокажани работи?

Кога ме избраа за судија на 1 мај 1972 година, не бев член на Комунистичката партија на Македонија. Бев еден од ретките судии, кои не биле приврзаници на власта. Ова слободно можете да го проверите. Кога се воведо повеќепартискиот систем и кога со закон беше забрането да се биде член на некоја партија, не ми паѓало на памет да го сторам тоа. За мене партија биле државата и народот. Сум сметал дека не е неопходно човек партиски да биде ангажиран за да даде свој придонес за државата. Денес критериумите се сосема други и тие не се вредносни.

НИКОДИНОВСКИ: Се трудев чесно и стручно да го одработам мојот дел од работата. Повеќето од одлуките се носеа консензуално, со седумте гласа колку што броеше Судскиот совет. Сепак, во одредени случаи не беше така. При избор или при разрешување на одредени судии секој член имал различно убедување. Таму каде што не сум се согласувал не сум го давал својот глас. И не сум жалел за тоа. Од друга страна, пак, ниту една професија не е имуна на политичките влијанија. Да бидеме реални. Но, сите таму сме се труделе тоа влијание да не биде присутно, ниту пресудно во одлучувањето. Јас сум огромен противник судиите да се избираат со политички интервенции. Секогаш сум се залагал на работните места да се примат оние кои чекале по пет, десет или петнаесет години, кои немале ниту пријатели, ниту роднини да им помогнат. Можеби ова изгледа по малку демагошки, но така сум размислувал. Оттука, совеста ми е мирна.

 Два случаја се многу карактеристични за современото македонско судство. Првиот е фамозното "Бачило". Многу се напиша, многу се кажа, многу се излажа. Многу актери го понижија судството. Кремот на "Бачило" се нотари, адвокати, судии... т.е. судската фела. Кое е Вашето мислење за овој скандал?

НИКОДИНОВСКИ: Во случајот "Бачило" има класични девијации. Има многу работи, кои се нелогични. Прво, нелогични се во основата на тужбеното барање. Второ, нелогични се во проценката на штетата. Затоа случајот предизвика бури од реакции во јавноста. Не може од селски ветеринар да се бара потврда или записник за проценка на штета. Тој пропуст во текот на таа постапка доведе до прераснување на ова дело во класичен криминален акт во државата. Очигледно е дека налогодавци на целиот случај се луѓе на положба. Неблагодарно е да кажам како јас, доколку би бил судија во овој случај, би судел и би пресудил. Но, можам да кажам дека судиите требало да бидат многу повнимателни. Тие требало да им се спро-

Ми пречат формулациите дека целото судство е корумпирано. Не се согласувам со тоа. За жал, многу малку реагира судството на таквите процеси. Не можат сите да бидат ставени на едно исто рамниште. Секоја индивидуа сноси индивидуална, а не колективна одговорност.

тивстават на налогодавците во случајот, а не да поткликнат под нивните влијанија. Ова не може да помине во една нормална држава. Најобичниот и најпросечниот граѓанин увидоа за што станува збор.

 Случајот "Агим Красниќи" е уште една шлаганица за македонското судство. Ќе се изразам со речникот на премиерот Груевски - "од авион се гледа што правеше типот од Кондово". Обичен човек да украде чоколада од продавница ќе добие поголема казна од онаа која ја доби Красниќи за делото тероризам. Но, Красниќи е дел од власта. Повторно политиката го надвлада судството...

НИКОДИНОВСКИ: Да не слушаме дневно пазарни муабети. Во последно време е модерно да се коментираат одлуките на судот. Општо правило е одлуката на судија да не се коментира. Судот ја донел одлуката. Обвинителството има право на жалба. Апелациониот суд потоа ќе донесе своја одлука. Ако и потоа некој е незадоволен има Врховен суд, има и вонредни правни лекови. Нема потреба од коментари. Надлежните судски инстанци ќе кажат дали судијата во Основниот суд кој ја донел таа одлука, бил во право или не бил во право. Не ги штитам колегите судии, но судија не може да биде повикан на одговорност за своја одлука, затоа што ја носи одлуката по свое уверување дека тоа треба така да се направи.